

СЕКЦІЯ І. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ, МАКРО- ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНИХ РЕЄСТРІВ В ЯКОСТІ ІНСТРУМЕНТА ЕКОНОМІЧНОЇ РОЗВІДКИ

Гнезділов Владислав Олександрович

магістрант за ОПП «Фінансово-економічна безпека»
Навчально-наукового інституту морського бізнесу
Одеський національний морський університет, Україна

Ширяєва Людмила Володимирівна

ORCID ID: 0000-0002-4706-2167

доктор економічних наук, професор кафедри «Економіка і фінанси»
Навчально-наукового інституту морського бізнесу
Одеський національний морський університет, Україна

Економічна розвідка є складовою сучасної економічної безпеки та суттєвим важелем механізму протидії загрозам від конкурентних структур. Одним із завдань економічної розвідки є використання сучасних засобів пошуку інформації для легального збору й аналізу даних про конкурентів. На ефективність результатів економічної розвідки суттєво впливає проведення моніторингу закритої інформації про вище керівництво та кінцевих бенефіціарів компаній-конкурентів. Важливим інструментом економічної розвідки є використання міжнародних сервісів та реєстрів, в яких міститься інформація про компанії, громадянство їх власників, нерухомість, судові справи тощо. Така інформація доповнює досьє на конкурента та може бути використана в цілях покращення становища підприємства на конкурентному ринку [1].

Існують декілька універсальних міжнародних сервісів пошуку даних про людей, компанії та майно [2]. Для спеціалістів з конкурентної економічної розвідки можуть бути корисними наступні сервіси:

- Investigative dashboard від OCCRP – це перелік ключових реєстрів різних країн з посиланнями на них і коротким описом;
- OpenCorporates – база компаній по всьому світові;
- Offshoreleaks – база з витоками реєстраційних даних компаній низки офшорних юрисдикцій;
- Import Genius, Sinoimex, 52wmb – міжнародні бази митних даних про імпорт-експорт компаній. Більшість даних зазначених баз доступні після оплати. Ціни – \$30-150 за базовий місячний доступ залежно від сервісу;
- Flightradar24, FlightAware, PlaneFinder – сервіси для відстеження польотів літаків (авіатрекери). Загалом ці сервіси безкоштовні. У платному доступі довший архів польотів;
- Marinetraffic – міжнародна база даних про пересування водних суден є базовою, пошук безкоштовний, але за плату доступно більше;
- Declarations.com.ua – база електронних декларацій від Bihus.Info.

Джерелом отримання унікальної інформації щодо конкурентів є також міжнародні реєстри [2, 3].

Наведемо декілька прикладів. Одним із найпопулярніших місць зосередження інтересів українських топ-менеджерів та бізнесменів є Кіпр. Де реєстр нерухомості неопублічний, реєстр судових рішень також недоступний, а список громадян опублікований на урядовому порталі серед різних наборів відкритих даних. Також, існує реєстр посередників у комерційних спорах та телефонний довідник Кіпру. У державному реєстрі компаній Efilng можна отримати інформацію про нинішніх і попередніх керівників місцевих компаній, зміни адрес і назв, і, що важливо, дані стосовно засновників.

Велика Британія також має популярність серед бізнес-еліт. Портал Gov.uk – «серцевина» відкритих даних у країні. На одному сайті зібрані і державні послуги, і різноманітна інформація: статистика, візи, освіта, водійські посвідчення, пенсії, громадянство. Сервіс Companies House – реєстр компаній Сполученого Королівства. Сайт 192.com - довідник з інформацією про британські компанії та людей. HM Land Registry або ж земельний реєстр – державний сервіс, який дозволяє отримати інформацію про власників нерухомості та землі в Англії й Уельсі. Supreme Court - сайт Верховного Суду Великої Британії, з рішеннями і відеозаписами засідань щодо всіх країн Королівства [2].

Реєстри з корисною інформацією також є в інших європейських країнах: Франції, Італії, Чехії, Угорщині, Словаччині тощо. Найцікавішими для пошуку є:

- реєстр компаній, реєстр судових рішень, телефонний довідник Франції;
- реєстр компаній та реєстр нерухомості Італії;
- офіційний реєстр компаній, реєстр нерухомості, кадастрова карта Чехії;
- реєстр компаній, реєстр нерухомості, державний реєстр судових рішень Словаччини;
- сервіс інформації про компанії Угорщини, земельний реєстр існує, але увійти в нього можуть лише громадяни країни.

З метою мінімізації оподаткування, полегшення приховування та легалізації доходів, отриманих нелегальним шляхом, топ-менеджери і бізнесмени використовують офшорні зони: Беліз, Панама, Британські Віргінські Острови, Острів Джерсі, Делавер. Інформація з реєстрів в офшорних зонах є закритою або мінімально доступною. Знайти обмежені дані можна в наступних реєстрах:

- реєстр компаній Белізу, база правових матеріалів і окремо портал Верховного Суду;
- публічний реєстр компаній Панами, сервіс Panadata, збирає все про панамські активи з можливістю шукати людей, компанії, нерухомість, судові записи, державні тендери тощо;
- відкритого для загалу офіційного електронного реєстру компаній, хоча б з мінімальним набором даних, як в Белізі, на Британських Віргінських Островах немає;
- реєстр компаній Джерсі безкоштовно дає мінімум інформації;
- реєстр компаній Делаверу частину даних показує безкоштовно, частину пропонує купити [2].

В останні роки Гонконг також став притулком для еліти та джерелом корисної інформації з економічної розвідки. Реєстр компаній дає актуальну й архівну інформацію. Інтегрована система земельного реєстру та реєстру нерухомості надає дані на платній основі.

З урахуванням вищенаведеного можна стверджувати, що міжнародні реєстри є важливим джерелом інформації стосовно топ-менеджменту та кінцевих бенефіціарів

компаній-конкурентів і дієвим інструментом економічної розвідки. Конфіденційна інформація з таких сервісів та реєстрів цінна для спеціалістів у сфері конкурентної розвідки та є основою підвищення економічної безпеки підприємств. Наявність такої інформації може суттєво впливати на репутацію керівництва, а також на репутацію компаній-конкурентів, тому використання міжнародних сервісів та реєстрів є доцільним інструментом конкурентної боротьби в ринкових умовах. При цьому організація економічної розвідки має бути системною, ґрунтуватися на цілеспрямованому збиранні інформації з міжнародних джерел щодо компаній-конкурентів, її накопиченні, аналізі та прийнятті оптимальних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Захарченко В.І., Меркулов М.М., Ширяєва Л.В. Конкурентна розвідка у міжнародному бізнесі: навчальний посібник (конспект лекцій). Одеса: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021, 272 с.
2. Міжнародні реєстри: як шукати і знаходити. URL: https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:Prometheus+IR101+2021_T3/
3. Міжнародне бюро професіоналів конкурентної розвідки SCIP. URL: <https://www.scip.org>